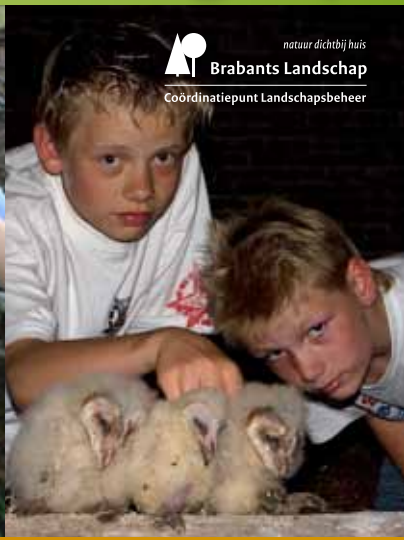

Uilenbeschermer gezocht: m/v

Verjonging van een uilenwerkgroep

 Brabants Landschap
natuur dichtbij huis
Coördinatiepunt Landschapsbeheer

Colofon

Samenstelling en eindredactie

Jochem Sloothaak en AP Natuuradvies

Foto's

R. van den Boomen, A. van Dooren, M. Renes,
J. Sloothaak, H. Fiolet

Ontwerp en opmaak

x-hoogte, Linda van Eijndhoven

Drukwerk

Drukkerij Groels

Uitgavedatum

Augustus 2013

Verjonging van een uilenwerkgroep?

De afgelopen 25 jaar heeft het Coördinatiepunt Landschapsbeheer meer dan 6.500 projecten uitgevoerd bij boeren en buitenlui om het cultuurlandschap buiten de natuurgebieden te versterken. Flora en fauna hebben baat bij deze biotoopverbetering. Maar voor onze uilen is een voedselrijk en veilig biotoop niet voldoende; zij hebben ook behoefte aan broedgelegenheid. En daar zijn ruim 250 vrijwilligers voor in touw.

Bescherming is pure noodzaak

Het lijkt sinds lange tijd weer beter te gaan met de kerkuilen en steenuilen in Noord-Brabant. Dat is voor een aanzienlijk deel te danken aan de uilenbeschermers, want zij helpen ruim 1.000 broedpaartjes aan nestgelegenheid. Van de Brabantse steenuilen maakt zo'n 90% gebruik van een nestkast om hun kroost groot te brengen. Bij de kerkuil ligt dat percentage zelfs op 98%. Het mag duidelijk zijn; zonder nestkasten zouden er nauwelijks kerk- en steenuilen zijn! De beschermers zijn verdeeld over ruim 70 groepen. Deze groepen zijn zeer wisselend van omvang. Soms gaat het om een tiental of meer beschermers, maar vaker gaat het om slechts enkele personen. In de laatste gevallen is sprake van een kwetsbare situatie.

Samen is beter

Uilenbeschermers zijn vaak solisten, die het liefst alleen hun gang gaan. Dat maakt hen onvoorstelbaar flexibel in hun handelen. Toch is het aan te raden om als groep(je) te werk te gaan. Uilenkasten hangen en/of controleren betekent bijna altijd dat een ladder beklommen moet worden. Dan is het simpelweg veiliger wanneer een 2^e man (of vrouw!) de ladder stabiel houdt en materialen aangeeft/aanpakt. Werken in subgroepjes van twee, maximaal drie personen heeft daarom de voorkeur. Naast de veiligheid en gezelligheid is dat ook goed voor de 'continuïteit'. Wanneer een van de teamleden wegvalt, is er altijd iemand anders, die bekend is met de lokale situatie.

Deze beschermer kent de gastgever en weet waarmee rekening gehouden moet worden bij dit specifieke adres. Door deze kennis te delen met anderen gaat het niet verloren.

Vergrijzende populatie

De gemiddelde leeftijd van uilenbeschermers ligt vrij hoog (55+). De bescherming van uilen en het werk dat het met zich meebrengt lijkt weinig jongen aan te trekken. Hierdoor is in toenemende mate sprake van vergrijzing van de uilenbeschermers. Uit een in 2012 gehouden enquête onder alle uilenwerkgroepen kwam naar voren, dat men dit als een belangrijk aandachtspunt ziet.

Ook het Coördinatiepunt Landschapsbeheer maakt zich hier zorgen over. In 2013 organiseerde zij discussiebijeenkomsten voor uilenwerkgroepen waarin het werven én behouden van nieuwe, liefst jonge, vrijwilligers centraal stond. Ruim 20 uilenwerkgroepen leverden een bijdrage aan deze bijeenkomsten. De vele ideeën, die in de sessies naar voren kwamen, zijn verzameld in deze brochure.

*“Wij hebben in ons clubje de taken mooi verdeeld.
Nu loopt het als een trein”*

Rinus van den Boomen, UWG Oost-, West- en Middelbeers

Twitterbericht: De #Roefeldag valt ieder jaar samen met kastcontroles bij steenuilen. Dé manier om jeugd te betrekken!! #betrekebuur pic.twitter.com/a18VsTe6nr

De burgemeester op de ladder

Uilenwerkgroep Schijndel nodigde de (vrouwelijke) burgemeester uit om een avond mee te gaan om nestkasten te controleren. Zoals verwacht raakte zij verrukt van het donzige uilenjong, dat zij in haar handen kreeg. De lokale pers maakte foto's en schreef er een leuk stukje over. Altijd goed voor de naamsbekendheid van de groep.

"Uilenbeschermers zijn net uilen. Het liefst gaan zij helemaal alleen op pad".

Martin Vink, Vogelwerkgroep Gemert

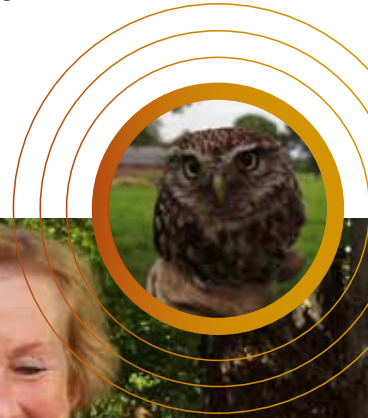

“Onbekend maakt onbemind”

Om nieuwe beschermers te werven is het belangrijk om te werken aan de naamsbekendheid van je werkgroep. Onderstreep daarin de successen, die je met je groep geboekt hebt. Wie wil er nou niet bij een succesvolle groep horen!

Er zijn enorm veel manieren om naamsbekendheid te krijgen. Hieronder staat een opsomming van ideeën die hiervoor kunnen worden ingezet. Ongetwijfeld zijn er nog meer te bedenken. De ervaring leert, dat een eenmalige actie weinig oplevert; blijf continu aandacht vragen voor je groep:

- » Geef een **lezing** over uilenbescherming bij organisaties in jouw regio.
- » Organiseer een (**avond**)**excursie** waarbij je aandacht geeft aan de uilen, hun leefwijze en leefgebied.
- » Beschrijf je werkzaamheden op een aantrekkelijke Facebook-pagina of **website**. Zorg er wel voor dat deze informatie actueel gehouden wordt. Op de website van Brabants Landschap bestaat de mogelijkheid om zelf een pagina aan te maken.
- » Beschrijf je activiteiten in een **folder**. Maak hierin duidelijk wat voor bijdrage men persoonlijk zou kunnen leveren. Benadruk dat je absoluut geen vogelkenner hoeft te zijn om je aan te sluiten bij een uilenwerkgroep.

8

18/84/2

- » Leg folders ter inzage op **openbare plaatsen**, zoals gemeentehuis, buurthuis, bibliotheek, artsenpraktijk, dierenwinkel, scholen etc.
- » Maak een **jaarverslag** van je uilenwerkgroep en zorg dat dit verslag, evenals het **jaarverslag** van “Vrijwillige Uilenbescherming in Noord-Brabant” overal verspreid wordt (bij gemeente, gastgevers etc.).
- » Laat het contactadres van je groep opnemen in de lokale **gemeentegids**.
- » Deel **visitekaartjes** uit van je uilenwerkgroep en laat er enkele achter bij gastgevers.
- » Richt een **stand** in op jaarmarkten, beurzen, in de bibliotheek e.d.
- » Nodig de **lokale krant** jaarlijks uit om mee te gaan bij kastcontroles.
- » Laat je gastgezin weten wanneer je komt controleren en vertel dat **geïnteresseerden** welkom zijn om te komen kijken.

“Wees trots op wat je met je groep bereikt hebt en laat dat anderen ook weten!”

Bas Dielen, Uilenwerkgroep Uilenspiegel te Riel

Groter geheel

Succesvolle uilenwerkgroepen blijken meestal onderdeel uit te maken van een **grotere organisatie**, zoals een Vogelwerkgroep of een Natuurwerkgroep. Binnen zulke groepen zijn altijd wel geïnteresseerden te vinden, die hun handen uit de mouwen willen steken. Bomen knotten, weidevogels beschermen, uilenkasten schoonmaken, voor hen hoort het er gewoon allemaal bij. Zoek aansluiting bij een dergelijke groep en profiteer van de kracht van een grote organisatie.

Gericht zoeken

Elke groep is gebaat met leden, die ieder een eigen inbreng leveren. Durft iemand niet de ladder op? Dat maakt hem/haar niet bij voorbaat ongeschikt voor een uilenwerkgroep. Mogelijk is deze persoon bedreven in het schrijven van artikeltjes, het maken van een folder en/of het samenstellen van een jaarverslag. Of kan hij een fraaie website voor de groep opzetten en bijhouden.

Ga gericht op zoek naar iemand, die zo'n bijdrage kan leveren. Het werk dat uit handen wordt genomen, is mogelijk datgene waar de leden van de uilenwerkgroep niet bedreven in zijn of zelfs een hekel aan hebben.

Oude, beproefde middelen

Ga er niet te snel van uit, dat een bepaalde aanpak niet (meer) werkt. Een mooi voorbeeld is de Uilenwerkgroep Moerdijk. Coördinator Wim de Vries was als eenling bezig met uilenbescherming en deed een oproep om ondersteuning in een lokale krant. Tot zijn verrassing kwamen er volop reacties van geïnteresseerden binnen. Sindsdien staat Wim de Vries er niet meer alleen voor.

Probeer iemand te binden aan je groep, die vertrouwd is met **social media** (Facebook, Hyves, Twitter, Vine). Maak er vervolgens gebruik van om leuke nieuwtjes over je groep en uilenbescherming te verspreiden.

Geen afwachtende houding

De Heemnatuurgroep Sint-Oedenrode wacht niet af totdat er zich nieuwe vrijwilligers melden. Door haar netwerk kent de groep personen, die mogelijk geïnteresseerd zouden kunnen zijn en die over tijd en mogelijkheden beschikken. Wanneer duidelijk wordt dat er versterking van het kerkuilen- of steenuilenteam noodzakelijk is, benadert de Heemnatuurgroep zulke personen zelf. Vooraf heeft de groep dan al uitgemaakt of de te benaderen persoon binnen het team past. Want ook dat is een succesfactor!

“Ladies Night”

Vrouwen zijn zwaar ondervertegenwoordigd in uilenwerkgroepen. Een avondexcursie, **exclusief** voor dames, kan de belangstelling wekken bij deze vergeten groep. Een lezing voor de lokale afdeling van de KPV kan de springplank zijn voor zo'n initiatief.

“Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst”

Een groep zal het liefst jonge vrijwilligers aan willen trekken. Maar hoe kun je die vinden in een tijd waarin computergames en internet de grootste trekpleisters vormen? De enige manier is om jeugd zelf te laten ervaren, dat uilenbescherming geen saaie bezigheid is. Een lezing op een **basisschool** kan een eerste aanzet zijn, maar dan wel in combinatie met het echte “veldwerk”. Neem alleen kinderen, die zich echt geïnteresseerd tonen een avond mee op nestkastcontrole. Uiteraard met enkele ouders om de (sociale) veiligheid in acht te nemen. Het zou helemaal fantastisch zijn, wanneer niet alleen het kind maar ook zijn/haar ouder graag betrokken wil raken bij het werk van de uilenwerkgroep.

Vergeet bij kastcontroles niet om de gastgevers uit te nodigen om- samen met hun kinderen, familieleden en/of burens - aanwezig te zijn. Weinig mensen zien ooit een uil van dichtbij. En een jonge uil in de hand houden is een ervaring, die iemand zijn hele leven bij blijft.

Een andere nuttige mogelijkheid is het samenstellen van een lespakket voor de basisschool, waarin de leerlingen van alles kunnen ontdekken over de natuur rondom hen. Natuurlijk moet de nadruk liggen op uilen; neem ook het onderwerp “muizen” mee in het lespakket. Onderdeel van het lespakket vormt het pluizen van uilenballen; succes verzekerd. De uilenwerkgroep kan ondersteuning bieden in de vorm van kennisoverdracht. Van leerkrachten kan nu eenmaal niet verwacht worden dat zij overal verstand van hebben.

Leerlingen van bepaalde Middelbare scholen moeten een **maatschappelijke stage** volgen (30 uur totaal) als onderdeel van de opleiding. De uilenwerkgroep kan zulke leerlingen de mogelijkheid bieden om bij haar stage te lopen. De stagiair kan behulpzaam zijn bij het maken van een folder van de groep, het in kaart brengen van geschikte locaties voor nieuwe nestkasten, of het bijwerken van de Facebook-pagina en/of de website.

Werk van eigen handen

In de timmerlessen van het (V)MBO kan het vervaardigen van een uilenkast tot de verplichte opdrachten horen. Laat de leerling zijn naam of initialen branden in de kast en nodig hem uit wanneer deze kast gehangen wordt. Het verhoogt de eigenwaarde van de leerling en wie weet raakt hij geboeid door dit mooie werk.

“Jong geleerd, is oud gedaan”

Clubs, die veel jongeren in hun gelederen tellen, kennen het verschijnsel. Fanatieke jongeren, die een belofte voor de toekomst vormen, haken af door andere interesses die bij hun leeftijd passen. Uitgaan, een gezin en carrière nemen de plaats in van de hobby.

Pas wanneer ze ouder worden of de werkdruk afneemt, komt er weer tijd voor een oude hobby. Maar dat wil nog niet zeggen dat een jeugdige belangstelling voor de natuur later zal leiden tot vrijwilligerswerk in de natuur. Dit pleit er voor om veelbelovende jeugdleden betrokken te houden bij de uilenwerkgroep, ook al zijn zij niet meer actief (“slappende leden”). Houdt daarom een bestand bij met adresgegevens van zulke leden. Op termijn kan dan een beroep op hen gedaan worden; ook al duurt het misschien 20 jaar. Het is een belangrijke investering voor de toekomst.

“Je moet die jong laten merken dat uilen veel spannender zijn dan hun computerspelletjes!”

(Gehoord op een Jaaravond Uilenbescherming)

16

“Er leiden meerdere wegen naar Rome”

Tot slot nog even dit: bedenk wel dat er geen succesformule bestaat. De aanpak, die bij de ene groep succes heeft, kan bij een andere groep helemaal geen effect hebben. Het is en blijft maatwerk.

Uilenwerkgroepen kunnen voor hulp terecht bij het Coördinatiepunt Landschapsbeheer. Hier is veel ervaring aanwezig over het opzetten en ondersteunen van vrijwilligersgroepen, niet alleen op het gebied van uilen. Blijf niet te lang alleen aantobben, maar klop er bij aan. De uilen zullen er dankbaar voor zijn.

Op www.brabantslandschap.nl/zelf-aan-de-slag/vrijwilligerswerk is meer informatie te vinden. Bovendien kunnen geïnteresseerden via een interactieve kaart op zoek naar een uilenwerkgroep dicht bij huis.

Dit kaartbeeld is in ontwikkeling en is daardoor nog niet volledig.

Deze brochure is mede tot stand gekomen door een financiële bijdrage van het programma Groen en Doen van het Ministerie van Economische Zaken. Groen en Doen gelooft in samen werken aan een mooi landschap.

De vrijwillige uilenbescherming in Brabant wordt financieel ondersteund door de Nationale PostcodeLoterij en de Provincie Noord-Brabant. De Provincie stimuleert hiermee een vitaal, mooi en schoon Brabants platteland.

Provincie Noord-Brabant

Mogelijk gemaakt door

Adres

Brabants Landschap
Coördinatiepunt Landschapsbeheer
Postbus 80, 5076 ZH Haaren
Telefoon: 0411 664010
Website: www.brabantslandschap.nl
E-mail: info@brabantslandschap.nl

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

Coördinatiepunt Landschapsbeheer

Bezoekadres

Kasteelboerderij van Nemelaer
Kasteellaan 4 in Haaren

